

OB CERKNIŠKEM JEZERU

B. BRINSEK

Delo in denar.

Povest. Spisal dr. Fr. Detela.

I.

Zanimanje budi vsaka razlika v navadni enoličnosti, prelepa ali pregrda, prekratka ali predolga, pretesna ali preširoka obleka, nenavadna govorica, posebno vedenje, čudna postava; sploh vsaka izvirnost, bodisi pristna ali ponarejena, opozori družbo nase, ki začne hvaliti ali grajati, občudovati ali zavidati, ki se začne zanimati za ta napad na ljubo vsakdanjost, najprej nehote in natihoma, potem glasno in glasneje.

Tako sta zanimala v Medgorju vso vas dva kmeta, Kocjan in Kos, ki sta se razlikovala od vseh sosedov in se bližala, ker sta si bila tudi drug drugemu popolnoma nasprotna v nazorih, po nasprotnih potih istemu cilju.

Kocjan je bil od mladih nog zaspan nazadnjak, ki je popolnoma krivo razumel kralja Salomona nauk, da naj gre lenuh gledat mravlje. Zakaj kot pastir že je Kocjan na paši najrajši legel na trebuh in opazoval kakšno mravljo. Pri tem opazovanju pa je vedno zadremal in zaspal in spal toliko časa, da ga je zbudilo kričanje in kletev, ki je podila njegovo živino iz škode.

Kot fant je dremal naprej. Kadar je hodil s tovariši, se je vedno zvrnil v kak jarek ali čez kakšno ranto, ki je ni bil zapazil; in če se niso brigali zanj tovariši, se tudi on ni zanje, ampak je mirno obležal. Neko noč pa si je pridremal nevesto. Šel je bil na vas, brez posebnega namena, prvič in zadnjič, in samo zaraditega, ker so mu pravili fantje, da je to stara navada; in starih navad se je hotel držati Kocjan vse življenje. Vasoval pa je tako, da je sedel na prvo pripravno skladanico drv in za-

dremal. In ko so hodili ljudje drugega jutra mimo k prvi maši, je Kocjan še vedno dremal in visel na skladanici. Kdor ga je videl, se je nasmejal, dasi stvar ni bila samo smešna. Skladanica je stala namreč pod oknom Kraguljeve Lenke in ljudje, ki so hodili mimo, se niso smejali samo mlademu Kocjanu, ampak tudi v okno. Teh neslanih šal pa se je Lenka hitro naveličala. Poklicala je očeta in brata, da maščujeta njeno dobro ime. Kako bi se godilo Kocjanu, če bi ne bil dedič lepega posestva, se ne ve; tako se pa nista posebno pohujševala ne oče, ne sin, ampak spravila fanta v hišo, kjer se je mati nekoliko jezila nad hudobnostjo tega sveta in Lenka nekoliko jokala. Moška dva pa sta govorila pametno in stvarno in Kocjan je kimal zdaj sem, zdaj tja. Kmalu so si bili vsi dobri prijatelji; zajtrkovali so skupaj in čez nekaj tednov so šli delat pisma.

V zakonu je dremal dobrovoljni Kocjan naprej, kar je zelo jezilo mlado ženo. Kocjanka je bila namreč varčna in pridna; mož pa je sanjaril okrog kakor kak pesnik, se zagledal zdaj v kakšno žival, zdaj v čudno rastlino in obstal, obsedel ali obležal in zadremal. Rad je delal samo družčino tovarišem v krčmi, ki so mu dopovedovali, da se njemu, ki ima tako pridno ženo, ni treba truditi, varčevati pa celo ne.

„Ne govorite neumno! Denar jaz dobim težko,“ jih je zavračal Kocjan, ki je govoril resnico, a ni hotel razodevati rodbinskih skrivnosti.

Denar je imela namreč Kocjanka v rokah in ga skrbno skrivala. Takšne so žene! Toda Kocjan je bil bolj prefrigan, nego se mu je videlo. Zdajpa zdaj se mu je posrečilo, da je iztaknil in pobral skrite prihranke, brez vseh pomislov, ponosen, da